

KLA 311

YUNAN ve ROMA İKONOĞRAFİSİ

HADES

Doç. Dr. Erhan Öztepe

© Sunum içerisinde kullanılan görseller telif hakkına sahip olup yalnızca eğitim amaçlıdır. Başka amaçlarla kullanılamaz

Yeraltındaki ölüler ülkesinin tanrısı olan Hades Cronus ile Rhea'nın oğludur. Tanrının sembolleri kraliyet asası ve cornucopia (bereket boynuzu)'dır. Kutsal hayvanı cüce baykuştur. Kutsal bitkileri Asphodel (Çiriş Otu),nanedir. Kendisi birlikte yanında Erinyeler (insanı doğal düzene karşı işlediği suçlardan cezalandırsan üç tanrıça) ve Kerberos bulunmaktadır. Roma döneminde Pluto ismiyle anılmaktadır.

Betimleme sanatında sıklıkla Hades Persephone'yi kaçırır biçimde tasvir edilmiştir. Kimi durumlarda yer altı dünyasına hükmeden çift olarak da betimlenmişlerdir. Hades sıklıkla görünmez olarak ruhlarla birlikte tasvir edilir.

Hades, görkemli, sakallı, alnında gölgeli saçları ile gösterilmiştir. Yanında kendi hükümlerinin sembolü olarak yer yüzünün tüm zenginliğinin ve meyvalarının sembolü olarak bir bereket boynuzu ya da altın bir taç, elinde egemenliğin sembolü bir asa, ya da iki uçlu mızrak veya anahtar tutmaktadır. Bu iki sembol kimsenin geri dönüşünün mümkün olmadığına dair sembollerdir.

Yanında sıklıkla üç başlı Kerberos bulunmaktadır. Sıklıkla görünmezliğini sağlayan bir başlık ile betimlenir. Persephone Hades'in yanında ya da siyah atlar tarafından çekilen altın yaldızlı bir arabanın içinde gözükmektedir.

1. Hades İle İlgili Mitolojik Olaylar

a) Hades ile Titanların savaşı

Hades kardeşleri Zeus ve Poseidon ile birlikte Kozmos'un egemenliği için Titanlarla mücadele etmektedir.

b) Hades ve Kozmos'un Paylaşımı

Titanların yenilmesinden sonra Zeus ve Poseidon ile birlikte Hades Kozmos'u paylaşmış ve yer altı dünyasını almıştır.

c) Hades ve Dev Typhoeus

Yeryüzünün (cennetin) egemenliği için Zeus ile dev mücadele ederken Hades yeraltında kalmıştır.

d) Hades ve Persephone'nin zorla götürülmesi

e) Hades ve Kahraman Orpheus

f) Hades ve Herakles'in Maceraları

2. Hades ile ilgili Kült ve mitolojik sahneler

A. Hades Taç olarak

- a) Hades Persephone ile sunuda
- b) Hades Persephone
- c) Hades Demeter
- d) Hades Persephone ve Demeter ile sunuda
- e) Hades Persephone ve Demeter ile
- f) Hades-Demeter-Persephone (Büstler)
- g) Hades Triptolemos ile
- h) Hades-Pluton
- 1) Hades Dionysos, Demeter ve Persephone (?)
- i) Hades Acheloos, Demeter ve Persephone ile (?)
- k) Hades Eleusis'den Theos olarak

Pluto, mermer büst, MÖ 5. yy orijinalinden yapılma, Museo Nazionale Romano, Roma dönemi

Yunan ve Roma Betimleme Sanatında Hades Tasvirleri

3. Yalnız Hades

A. Heykeltıraşlık Betimlemeleri

a) Literatürde geçen heykeller

*Hades-Pluton Xoana, Argos_Mykene arasında uzanan Demeter (Mysia K.Alan)

*Hades-Pluton Atina Areopag yakınlarında Semnai'daki Kutsal Alan)

*Hades-Pluton ve Kerberos ile birlikte Sinop'tan-Alexandria'ya gönderilmiştir.

b) Korunan Heykeller

*Kimliđi belki Hades veya mümkün olan
Kos, Kyparissi Demeter Kutsal Alanı,
M.Ö. 3. yy 1. yarısı

*Kimliđi Hades olmayabilecekler
.Sparta, Kireçtaşı heykelcik
M.Ö. 6. yy 3. çeyređi

B. Başlar

Nysa'da ele geçmiř olan M.Ö. 2-1 yy
gümüş sikke üzerinde tek örnek

C. Hades ve Persephone Lokroi Epizephyrioi'den tanrılar topluluğunda.

Lokri pinaksları MÖ 500-
450 yılları arası

- a)Hades ve Persephone
yalnız
- b)Hades ve Persephone
Hermes'le
- c)Hades ve Persephone
Apollon ile
- d)Hades ve Persephone
Adorantin ile

Lokri Pinaksı Hades ve Persephone

Arabalı Sahneler:

- f) Hades ve Persephone araba sevkeden çift olarak
- g) Hades bir kadının kaçırılmasında gözcü olarak
- h) Hades'in Persephone'yi kaçırmış

Mısır, İskenderiye, Antoninus Pius MS 138-161 Gümüş Drahmi. Ön Yüz İmp Portresi Arka Yüz Hades'in Persephone'yi Kaçırışı

Kaynak: <https://www.coinarchives.com/cb089b255d780a60c83989f70d18cf03/img/cng/107/image00162.jpg>

Mermer Altar, Tabuları Yazıtsız. Proserpina'nın Pluto tarafından kaçırlılışı. M.S. 2. yy Antoninler dönemi. Ulusal Müze, Diokletian Hamamları Roma, İtalya

Resim Kaynak : <https://tr.pinterest.com/pin/512566001311280326/>

D.Hades ve Hero'lar

- a) Hades ve Hyakinthos
- b) Hades(?) ve Herakles
- c) Herakles ve bereket boynuzu
- d) Herakles tanrıyla bereket boynuzu ile taşıyor
- e) Bereket boynuzu taşıyıcısı Herakles

E.Hades'in Persephone'yi kaçıması

- a) Yazılı kaynaklarca desteklenen betimlemeler
- b) Kovalamaca
- c) Düğün zamanı tipler
- d) Zorla arabaya kaçırma sahneleri

F. Hades yerlatı dünyası betimlemelerinde

a) Hades ve Persephone temas etmeksizin

b) Her ikisi de oturmuş durumda

c) Hades ayakta Persephone oturmuş

d) Hades oturmuş Persephone ayakta

G. Hades Kerberos'un kaçırılışında

Kırmızı Figür Teknikli Attik Bilingual Amphora Andokides ve Lysippides Ressamı MÖ 520-510
Louvre Müzesi, Paris. Resim Kaynak: <http://www.theoi.com/image/M12.2Kerberos.jpg>

H. Hades Persephone'nin geri istenişinde

I. Hades Theseus ve Peirithoos ile

a) Hades ayakta

b) Hades tahtta oturmuş

İ. Hades ve Orpheus

K. Hades ve kahramanlar (Hero'lar)

a) Hades Elis'te